

СОВЕТ НА ВЛАДАТА ЗА СОРАБОТКА СО И РАЗВОЈ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

ПРЕДЛОГ-МОДЕЛ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО ПРИСТАПНИТЕ ПРЕГОВОРИ ЗА ЧЛЕНСТВО ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Во процесот на подготовка на актите од страна на Секретаријатот за европски прашања, Канцеларијата на претседателот на Владата, Министерството за надворешни работи и Секретаријатот за законодавство за уредување на работата и надлежностите на телата од преговарачката структура презентирани на 82-та седница на Владата, Советот на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор изработи Предлог-модел за вклучување на граѓанските организации во пристапните преговори за членство во Европската Унија, кој има за цел да даде придонес во уредување на работата и надлежностите на работните групи како дел од преговарачката структура, како и да ги отслика ставовите на граѓанскиот сектор по однос на неговото учество во пристапните преговори.

УЧЕСТВО ВО ПРИСТАПНИТЕ ПРЕГОВОРИ

Учеството на граѓанскиот сектор во пристапните преговори ќе ги опфаќа следните фази и начини на учество:

Аналитички преглед на европското законодавство (скрининг) – Граѓанските организации ќе бидат вклучени во следење на аналитичкиот преглед (скрининг) на европското законодавство, кој ќе биде овозможен од страна на Владата на Република Македонија преку директен пренос на презентациите од страна на Европската Унија кој ќе се одвива во и вон државата. Владата во овој процес ќе ги вклучи граѓанските организации кои се регистрирани во електронскиот регистар опишан во овој Модел согласно соодветните поглавја.

Работни групи - Граѓанските организации директно ќе бидат вклучени во работните групи на еднаква основа како и останатите претставници на државните органи, органите на државната управа, академската заедница, стопанските комори и другата стручна јавност. Граѓанските организации ќе учествуваат во работата на работните групи на ниво на поглавја, подрачја и потподрачја во согласност со структурата на владините преговарачки групи формирани за пристапни преговори на Република Македонија во Европската Унија и согласно идентификуваните капацитети на граѓанските организации и спроведената селекција на претставници од страна на Советот на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор изработи

Следење на процесот на пристапните преговорите - Граѓанските организации ќе бидат вклучени во следењето на пристапните преговорите во улога на набљудувачи на севкупниот процес. Еден претставник од граѓанското општество, на ниво на поглавје, ќе може да ги набљудува преговорите со свое присуство на самите преговори. Начинот на избор на претставник кој ќе ги набљудува пристапните преговори е опишан во овој Модел.

Независно набљудување – Граѓанските организации во зависност од својата експертиза и своите стратешки определби, ќе спроведуваат активности насочени кон обезбедување независно надворешно следење на севкупниот процес на преговори, врз основа на што ќе ја даваат својата независна и непристрасна проценка за напредокот во пристапните преговори.

Општи одредби

Овој Предлог-модел за вклучување на граѓанските организации во пристапните преговори има за цел да ја дефинира улогата и начинот на вклучување на претставниците на граѓанските организации во пристапните преговори; принципите на вклучување и на работа на претставниците на граѓанските организации во пристапните преговори; начинот на преставување на граѓанскиот во пристапните преговори; комуникацијата и отчетноста на претставниците на граѓанскиот во пристапните преговори; регистрацијата, номинацијата и изборот на претставниците на граѓанскиот во пристапните преговори; како и правата и обврските на претставниците на граѓанскиот во пристапните преговори.

Принципи

Отвореност и вклученост – подразбира активна вклученост на граѓанското општество во пристапните преговори, како преку директно избрани членови во работните групи, така и преку континуирано изнаоѓање форми на комуникација помеѓу институциите и граѓанските организации, стопанските коморите и бизнис секторот, синдикатите и академската заедница, со што ќе се обезбеди успешна подготовка на државата за членство во Европската Унија.

Квалитет и професионалност – значи дека граѓанското општество ќе се обврзе на квалитет и професионалност во учеството во пристапните преговори и ќе придонесува со целиот свој капацитет кон функционален и ефикасен процес на водење на пристапните преговори.

Взаемно учење – граѓанските организациите кои ќе учествуваат во процесот на пристапните преговори ќе се залагаат за континуирано надградување на капацитетите на своите претставници; ќе поттикнуваат процес на дијалог и взаемно учење помеѓу граѓанските организации и институциите; размена на искуства со другите држави од регионот кои учествуваат во пристапни преговори, како и редовен дијалог со претставниците на Европска комисија и другите институции на Европската Унија.

Транспарентност и отчетност – подразбира континуиран процес на информирање на јавноста за пристапните преговори и континуирано и систематско информирање на целото граѓанско општество за евроинтегративните процеси. Исто така, се подразбира залагање за постојан отворен дијалог со сите заинтересирани страни во процесот без предрасуди базирани на која било основа. Преку редовна комуникација на сите

расположливи медиумски канали, граѓанските организации ќе ги информираат другите организации и јавноста за целиот процес на пристапните преговори.

Почитување на **принципот на еднаквост и правична застапеност** – се отсликува двојно, од една страна како еднакво учество на претставниците на граѓанските организации со останатите членови во работните групи како дел од преговарачката структура и, од друга страна, како еднаква застапеност на родовите и правична застапеност на немнозинските заедници во пристапните преговори.

ДЕФИНИРАЊЕ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

Овој Предлог-модел се однесува на вклучувањето во пристапните преговори на организациите (здруженија и фондации) регистрирани врз основа на Законот за здруженија и фондации (Службен весник 52/2010, 135/2011, 55/2016).

Овој модел не го определува начинот за вклучување во пристапните преговори на академската заедница и професионалните форми на здружување како што се коморите, но го потврдува значењето кое овие субјекти го имаат во граѓанското општество и ја изразува потребата од нивно учество во процесот.

УЛОГАТА И НАЧИНОТ НА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПРЕТСТАВНИЦИТЕ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР ВО ПРИСТАПНИТЕ ПРЕГОВОРИ

Следејќи го Предлог-концептот за преговарачката структура претставена на јавноста на 1 август 2018 година од страна на Владата на Република Македонија, со кој се најави можноста за вклучување на граѓанскиот сектор во работните групи за пристапни преговори за членство на Република Македонија, Советот со овој Предлог-модел го претставува начинот на вклучување и улогата на претставниците на граѓанските организации во работните групи.

Граѓанските организации треба да бидат застапени во сите формирани работни групи, во зависност од идентификуваните капацитети и изразен интерес за учество во процесот на регистрација и номинација на претставници на граѓанските организации опишан понатаму во овој Предлог-модел.

Членувањето на претставниците на граѓанските организации во пристапните преговори треба да биде на иста основа, со исти права и обврски со членовите на работните групи номинирани како претставници на државните органи, органите на државната управа или академската заедница.

Номинацијата и членувањето на претставниците на граѓанските организации во пристапните преговори се врши истовремено (кумулативно) на индивидуална и на организациска основа, односно изборот на конкретното лице што ќе го претставува граѓанското општество значи и избор на организацијата која тоа лице ја претставува.

Оценката на квалитетот и профилот на претставникот на граѓанското општество во пристапните преговори како и промената на организацијата која лицето ја претставува е подетално опишано во делот за регистрација и номинација понатаму во овој Предлог-модел.

РЕГИСТРАЦИЈА И НОМИНАЦИЈА НА ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Отвореноста на процесот ќе се обезбеди на тој начин што Советот на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор ќе објават јавен повик и ќе спроведат информативна кампања за вклучување на граѓанските организации во пристапните преговори за членство во ЕУ. Граѓанските организации ќе бидат повикани доколку сакаат да бидат информирани, консултирани или директно вклучени во текот на пристапните преговори да се пријават на специјално изготвен *Електронски Регистар* на веб-страницата на Генералниот секретаријат - организациона единица за соработка со граѓанските организации <https://www.nvosorabotka.gov.mk/>.

Евидентирањето на податоците во регистарот ќе им овозможи на граѓанските организации да изразат интерес за навремено информирање, консултирање и/или учество на нивен претставник во соодветна работна група, согласно нивната експертиза и поле на делување.

Работните групи тематски ќе ја следат структурата на владините преговарачки групи кои се формирани за преговори за членство на Република Македонија во Европската Унија). Граѓанските организации ќе учествуваат преку свои претставници врз основа на нивната експертиза, внатрешни капацитети и портфолио на работа. Со цел обезбедување на сеопфатен и структурен пристап за учество на граѓанските организации ќе се спроведат две фази за нивно учество во работните групи.

Во електронскиот регистар секоја граѓанска организација ќе може да внесе податоци за полето на своето делување односно експертиза согласно подрачјата за преговори и да изрази интерес за а) информирање, б) консултирање и/или в) директно учество во аналитичкиот преглед на европското законодавство (скрининг), работните групи, како и следење на преговорите на ниво на поглавје/подрачје или потподрачје. Секоја граѓанска организација при регистрацијата ќе може да избере една, две или сите три форми на вклученост во процесот на пристапните преговори.

За да предложи свој претставник за директно учество во скринингот, работните групи, како и следење на преговорите по поглавја, граѓанската организација при регистрацијата ќе мора да докаже дека спроведувала програмски или проектни активности релевантни за областа во последните две години и воедно да достави биографија од претставникот/-ците на својата организација кои ги предлага за учество во одредена работна група. За таа цела Електронскиот Регистар ќе им овозможи на корисниците (граѓанските организации) преземање на сите потребни обрасци за пријава на свој претставник за директно учество

во процесот на преговори преку доставување на професионална биографија (CV), мотивациско писмо, како и за прикачување на сите потребни документи за докажување на експертиза на граѓанската организација како и на номинираниот претставник.

Изборот на претставници на граѓанските организации кои ќе бидат директно вклучени во аналитичкиот преглед на европското законодавство (скрининг), работните групи и следење на преговорите по поглавја ќе биде направена од страна на специјално формирана Комисија, која ќе биде составена од пет надворешни членови кои ќе бидат предложени и избрани од страна на Советот на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор изработи, по претходно јасно утврдени критериуми.

Одделението за соработка со невладини организации при Генералниот секретаријат на Владата ќе биде задолжено да ја обезбеди потребната техничка и административна поддршка за изборот на претставниците на граѓанските организации кои се номинирале за директно учество во процесот на преговори на Република Македонија со Европската Унија.

Избраните претставници кои учествуваат во работните групи на ниво на поглавја ќе изберат претставник за следење на преговорите во улога на набљудувач на пристапните преговори на ниво на поглавје. Моделот на избор може да биде по пат на консензус на претставниците на граѓанските организации или преку ротација на членовите.

ИСТАПУВАЊЕ И РАЗРЕШУВАЊЕ НА ПРЕТСТАВНИЦИ НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО РАБОТНИТЕ ГРУПИ

Доколку избраното лице и воедно претставник на својата граѓанска организација реши да го прекине своето делување во работната група, тогаш тоа лице е должно писмено да ја информира Комисијата. Истата организација во рок од 5 дена ќе назначи нов претставник на местото на лицето кое истапило.

Доколку избраното лице и воедно претставник на својата граѓанска организација е разрешено од позицијата претставник на граѓанските организации во работните групи, се повторува постапката за номинација и избор на член на работната група опишана во став 5 и 6 од поглавјето регистрација и номинација на претставниците на граѓанските организации.

Разрешувањето на претставник на граѓанските организации во работните групи може да изврши Владата на РМ поради непочитување на обврските опишани во овој Предлог-модел.

ПРАВА И ОБВРСКИ ЗА УЧЕСТВОТО НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО РАБОТНИТЕ ГРУПИ ЗА ПРОЦЕСОТ НА ПРЕГОВОРИ ЗА ЧЛЕНСТВО ВО ЕУ

ПРАВА И ОБВРСКИ НА ВЛАДАТА

По препорака на Советот на Владата за соработка со и развој на граѓанскиот сектор, Владата ќе го утврди вкупниот број на претставници на граѓанските организации кои ќе учествуваат во работните групи, притоа ќе ги земе предвид барањата на граѓанските организации за бројот на нивни претставници во секоја работна група, зависно од капацитети на организациите во соодветните поглавја, подрачја и потподрачја. Владата, за да го обезбеди учество на граѓанските организации, треба да воспостави транспарентен, ефикасен и партнерски начин на избор и назначување на членовите на граѓанските организации во составот на работните групи.

Владата има обврска работните групи да ги воспостави на транспарентен начин, а списокот на членови да биде јавно достапен.

Владата има обврска работните документи да ги направи достапни на претставниците на граѓанските организации во работните групи во текот на пристапните преговори. Со цел ефективен придонес на претставниците, Владата има обврска да дава разумни, реални и прифатливи рокови за исполнувањето на работните обврски на членовите.

За да обезбеди транспарентност кон јавноста, Владата има обврска да постави специјализирана веб страница за следење на процесот на пристапните преговори од страна на јавноста која треба да функционира во текот на целиот пристапен процес.

За претставниците на граѓански организации кои членуваат во работните групи, и се надвор од Скопје, Владата има обврска да им ги покрие патните трошоци. Владата има обврска да ги обезбеди трошоците за превоз и сместување за претставниците на граѓанските организации кои ќе учествуваат на состаноците надвор од Република Македонија.

Владата има обврска да формира фонд за техничка поддршка на граѓанските организации за учество на нивните претставници во работните групи.

Владата има право од претставниците на граѓанските организации да побара доверливост на податоците и информациите, притоа овозможувајќи баланс помеѓу јавниот карактер на процесот и доверливоста чие нарушување може да му наштети на процесот.

ПРАВА И ОБВРСКИ НА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО РАБОТНИТЕ ГРУПИ ЗА ПРОЦЕСОТ НА ПРЕГОВОРИ ЗА ЧЛЕНСТВО ВО ЕУ

Претставниците на граѓанските организации во работните групи имаат право и обврска да имаат активно учество во активностите кои ќе бидат уредени за работата на работните групи, особено преку аналитички придонес кон процесот на транспонирање на европското законодавство, изработка на соодветни акциски планови и стратегии, како и конструктивен придонес заснован врз докази при подготовката на позициите во тоа поглавје. Претставниците имаат обврска квалитетно и во континуитет да придонесуваат во пристапните преговори и да го консултираат граѓански организации во соодветните областите кои ги претставуваат во работната група.

Претставниците на граѓанските организации во работните групи имаат обврска редовно да присуствуваат на работните средби на работните групи.

Претставниците на граѓанските организации имаат право за својот патен трошок, доколку се надвор од Скопје, да побараат надоместок на патните трошоци.

Граѓанските организации кои со свој претставник учествуваат во работата на работните групи, имаат право да побараат техничка поддршка за спроведување на консултации, експертски анализи и други потреби од Владата, со цел непречено изведување на својот ангажман.

Претставниците на граѓанските организации имаат обврска да ја почитуваат доверливоста на податоците, документите и процесот. Претставниците на граѓанските организации имаат право за својот ангажман и позиции јавно да се обраќаат, притоа почитувајќи ја одредбата за доверливост.